

Sivistyslautakunta

Päätöspäivämäärä 17.03.2026

Lahden kaupunki, Sivistyslautakunta, 17.03.2026

Iltapäivätoiminnan toimintasuunnitelman hyväksyminen

1347/00.01.02.05/2026

Asian valmistelija / lisätietojen antaja

iltapäivätoiminnan asiantuntija Pilvi Mirka

perusopetuksen palvelupäällikkö Saresma Kirsikka

Päätös

Esittelijä

sivistysjohtaja Mäkelä Mikko

Päätösehdotus

Sivistyslautakunta päättää hyväksyä perusopetuksen iltapäivätoiminnan toimintasuunnitelmaan kirjatut muutokset sekä paikalliset täsmennykset 18.3.2026 alkaen. Sivistyslautakunta tarkastaa pöytäkirjan tämän asian osalta jo kokouksessa.

Perusteluosa

Opetushallitus on 19.1.2011 päättänyt perusopetuksen aamu- ja iltapäivätoiminnan perusteista. Perusopetuksen aamu- ja iltapäivätoiminnan perusteet on määräys, jonka mukaisesti perusopetuslain mukainen aamu- ja iltapäivätoiminta on tullut järjestää 1.8.2011 alkaen. Perusteisiin on tehty Opetushallituksen

määräysmuutoksia 1.8.2025 alkaen (OPH-532-2025/13.2.2025), jotka ovat tuotu Lahden kaupungin iltapäivätoiminnan toimintasuunnitelmaan 23.4.2025.

Lahden kaupungin sivistyslautakunnan 14.11.2017/237 § päätöksen mukaisesti Lahden kaupungin iltapäivätoiminnan toimintasuunnitelma päivitetään vuosittain tarvittaessa ja mahdolliset muutokset tuodaan sivistyslautakuntaan hyväksyttäväksi.

Perusteissa ohjataan peruskoulun 1–2-luokkalaisten sekä oppilaskohtaista tukea (ent. erityistä tukea) saavien oppilaiden vapaaehtoista iltapäivätoimintaa.

Toiminnan tavoitteena on tukea kodin ja koulun kasvatustyötä, edistää hyvinvointia ja ehkäistä syrjäytymistä tarjoamalla turvallista, monipuolista, ohjattua toimintaa sekä lepoa ammattitaitoisessa valvonnassa. Iltapäivätoiminta täydentää koulupäivää tarjoten lapselle turvallisen ympäristön iltapäiväksi koulupäivän päättymisen jälkeen. Iltapäivätoimintaan hakeutuminen on perheelle vapaaehtoista. Iltapäivätoiminnan järjestäminen on kunnille vapaaehtoista. Kunnat päättävät toimintansa järjestämisestä ja sen laajuudesta.

Nyt päivitettyyn toimintasuunnitelmaan on tehty tarvittavia lakisääteisiä muutoksia, huomioitu 1.luokan aloittavien lasten pääsy toimintaan myös hakuajan jälkeen sekä täsmennetty perusopetuslain mukaisen iltapäivätoiminnan ryhmäperustaista toimintaa Opetus- ja kulttuuriministeriön sekä Sosiaali- ja terveysministeriön kunnille 19.6.2025 lähettämän yhteisen kirjeen sekä Kuntaliiton perusopetuslain mukaisen aamu- ja iltapäivätoiminnan prosessikuvaus kuntien työn tueksi, joulukuu 2025 -kuvauksen mukaisesti.

Keskeiset muutokset ovat seuraavat:

1) Toimintaan ottaminen

Lahden kaupungissa kaikille hakuajana toimintaan hakeneille koulunsa aloittaville lapsille on pyritty järjestämään paikka iltapäivätoiminnasta. Ryhmät muodostuvat koulutulokkaiden hakemusten määrän mukaan, ja jos ryhmään on

jäänyt vapaita paikkoja, on ne arvottu muiden hakijoiden kesken. Mikäli hakijoita on ollut hakuaikana enemmän kuin ryhmään on voitu ottaa, ovat paikkaa vaille jääneet hakijat arvottu jonojärjestykseen. Hakuajan jälkeen toimintaan saapuneet hakemukset ovat sijoittuneet saapumisjärjestyksessä jonon perälle. Nykyisessä toimintasuunnitelmassa ei ole huomioitu erikseen esimerkiksi kaupunkiin tai kaupungin sisällä hakuajan jälkeen muuttavia perheitä. Tämä on johtanut siihen, että myös ensimmäisen vuosiluokan lapsia on jäänyt jonossa viimeisille sijoille. Jatkossa hakuajan jälkeen toimintaan hakeneet ensimmäisen vuosiluokan oppilaat sijoittuvat jonojärjestyksessä ensimmäisille sijoille saapumisjärjestyksessä toimintakauden loppuun saakka. Kuitenkin niin, että hakuaikana hakeneet ensimmäisen vuosiluokan oppilaat ovat etusijalla jonojärjestyksessä hakuajan jälkeen hakeneisiin lapsiin nähden.

2) Liikunnallisen elämäntavan edistäminen

Opetushallitus on antanut perusopetuslain muutosmääräyksen koskien liikunnallisen elämäntavan edistämistä esi- ja perusopetuksessa. Tehtävänä on kannustaa lapsia ja nuoria liikkumaan monipuolisesti sekä vahvistaa liikunnan merkitystä kokonaisvaltaisena elämäntaitona. Iltapäivätoiminnan toimintasuunnitelmaan on myös aiempaa vahvemmin kirjattu liikkumisen tavoite. Iltapäivätoiminnassa tämä tarkoittaa, että jokaiseen iltapäivään kuuluu liikkumista monipuolisesti leikkien, pelien ja toiminnallisten tehtävien avulla. Tämä on myös kaupungin strategian mukaista toimintaa, jolla edistetään liikunnallista ja aktiivista elämäntapaa.

3) Ryhmämuotoisen toiminnan sisältö ja resurssointi

Ryhmämuotoisen toiminnan lähtökohtana on vahvistaa lapsen osallisuuden tunnetta ja osaltaan edistää yhdessä toimimisen taitoja vapaamuotoisessa leikissä ja ohjauksessa. Lahden kaupungin Sivistyslautakunta hyväksyi 21.5.2024 /§ 61 iltapäivätoiminnan toimintasuunnitelman, joka tuli voimaan 1.8.2024.

Talouden tasapainottamisvelvoitteiden takia toiminnan laajuutta supistettiin ja aamupäivätoiminnan järjestäminen lopetettiin. Keväällä 2025 toimintaan lapsia otettaessa kaikki toimintaan hakeneet koulunsa aloittavat lapset saivat kuitenkin paikan iltapäivätoiminnasta riippumatta siitä, oliko heidän mahdollista osallistua perusopetuslain tarkoittamaan ryhmämuotoiseen toimintaan. Osalle iltapäivätoimintapaikan saaneista lapsista osoitettiin iltapäiviksi henkilökohtainen ohjaaja ja järjestettiin yksilökohtaista hoitoa.

Vammaispalvelulain muutosten myötä vastuunjako hyvinvointialueen ja kunnan tehtävien osalta on muuttunut. Opetus- ja kulttuuriministeriön sekä Sosiaali- ja terveysministeriön yhteisessä kirjeessä kunnille 17.6.2025 on tehtävänjakoa tarkennuttu edelleen seuraavasti:

”Aamu- ja iltapäivätoimintaa järjestäessään kunta ei toimi opetuksen järjestäjänä. Toiminnassa ei ole kyse oppilaan sivistyksellisten oikeuksien turvaamisesta vaan yhdestä koulupäivän yhteydessä järjestetystä palvelusta lapselle. Toimintaan osallistuminen on lapselle vapaaehtoista. Mikäli ensisijaisen lainsäädännön mukaisilla palveluilla ei voida turvata vammaiselle lapselle riittävää ja sopivaa sekä lapsen edun mukaista apua ja tukea, palvelut on järjestettävä tai niitä on täydennettävä vammaispalvelulain perusteella (HE122/2024). Erityiset tarpeet voivat liittyä esimerkiksi siihen, että lapsi ei vamman tai sairauden vuoksi pysty osallistumaan ryhmämuotoisesti toteutettuun toimintaan.”

Kuntaliiton perusopetuslain mukaisen aamu- ja iltapäivätoiminnan prosessikuvauksessa kuntien työn tueksi (joulukuu 2025) todetaan, että oppilaan huoltaja päättää, hakeutuuko oppilas kunnan järjestämään perusopetuslain mukaiseen iltapäivätoimintaan. Oppilaan huoltaja voi arvioida, onko perusopetuslain nojalla järjestettävä iltapäivätoiminta lapselle haluttua palvelua esimerkiksi laadullisesti, määrällisesti tai laajuudeltaan riittävää. Perusopetuslain

mukaiseen aamu- ja iltapäivätoimintaan ei kuulu perusopetuslain 31 §:ssä säädetty ”opetukseen osallistumisen edellyttämät avustajapalvelut tai apuvälineet”. Käytännössä tämä tarkoittaa, että perusopetuksen oppilaan opetukseen osallistumiseksi järjestetty avustajapalvelu ei jatku aamu- ja iltapäivätoimintaan.

Perusopetuslain mukainen iltapäivätoiminta noudattaa elokuusta 2026 alkaen perusteiden mukaisen ryhmämuotoisen toiminnan periaatteita.

Esitettävät muutokset on merkitty toimintasuunnitelmaan punaisella tekstillä, poistettavat yliviivauksin.

Muutoksenhaku

Oikaisuvaatimus

Toimenpiteet

Perusopetuspalvelut

Piira Heli

Pilvi Mirka